

Přednáška č.5

I. pilíř sociálního zabezpečení

Sociální pojištění

I. pilíř sociálního zabezpečení

- Zdravotní pojištění
- Sociální pojištění:
 - důchodové pojištění a penzijní připojištění
 - nemocenské pojištění
 - státní politika zaměstnanosti

1. Zdravotní pojištění

Zdravotní pojištění můžeme rozdělit na dvě základní kategorie:

- veřejné (zákonné)
- soukromé (komerční)

1. Zdravotní pojištění

U zdravotního pojištění platí zásada, že v každém okamžiku musí být za každého pojištěnce někdo plátcem pojistného

Plátcí pojistného jsou:

- zaměstnavatelé
- stát
- osoby samostatně výdělečně (OSVČ) a osoby bez zdanitelných příjmů (OBZP)

1. Zdravotní pojištění

- výše pojistného veřejného zdravotního pojištění činí 13,5 % z vyměřovacího základu za rozhodné období.
- vyměřovacím základem je u zaměstnanců hrubá mzda.
- vyměřovacím základem OBZP je minimální mzda.
- vyměřovacím základem u OSVČ je 50 % příjmů z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení.
- pojistné se platí za jednotlivé kalendářní měsíce

2. Sociální pojištění

Pojištění na pravidelné peněžní dávky nahrazující výdělek v situaci, kdy je pojištěnec krátkodobě či dlouhodobě nemocen, na mateřské, ve stáří, při ztrátě zaměstnání

Zahrnuje:

- A. Důchodové pojištění a penzijní připojištění
- B. Nemocenské pojištění a
- C. Státní politiku zaměstnanosti

2. Sociální pojištění

Výše pojistného:

zaměstnanci 8 % z hrubé mzdy : 6,5 % na důchodové pojištění
1,1 % nemocenské pojištění
0,4 % politika zaměstnanosti

zaměstnavatelé 26 % : 21,5 % na důchodové pojištění
3,3 % nemocenské pojištění
1,2 % politika zaměstnanosti

OSVČ – 29,6 %: 28 % důchodové
4,4 % nemocenské pojištění není povinné
1,6 % PZ

2. Důchodové pojištění

Popis systému:

Český důchodový systém se skládá ze dvou částí.

- povinné základní důchodové pojištění
- penzijní připojištění se státním příspěvkem

Zabezpečované životní situace:

- stáří,
- invalidita,
- ovdovění a osiření.

Druhy dávek

Ze základního důchodového pojištění se poskytují tyto důchody:

- starobní (včetně tzv. předčasného starobního důchodu),
- plný invalidní,
- částečný invalidní,
- vdovský a vdovecký,
- sirotčí.

2. Důchodové pojištění

1. Starobní důchod

Podmínky nároku: dosažení určité věkové hranice

- **v roce 2007**
 - Muži v 62 letech
 - Ženy v 57 až 61 letech

- **v roce 2013**
 - Muži v 63 letech
 - Ženy v 59 až 63 letech

Konstrukce důchodu

Důchod se skládá ze dvou složek, a to:

- ze základní výměry (stanovené pevnou částkou stejnou pro všechny druhy důchodů bez ohledu na délku doby pojištění a výši výdělků) a
- z procentní výměry (jejíž výše závisí na výši výdělku a době pojištění)

2. Důchodové pojištění

1. Starobní důchod

Konstrukce důchodu

Parametry použité při výpočtu důchodu:

- rozhodné období
- vyloučené doby
- vyměřovací základ
- všeobecný vyměřovací základ
- přepočítací koeficient
- koeficient nárůstu všeobecného vyměřovacího základu
- roční vyměřovací základ
- osobní vyměřovací základ
- výpočtový základ.

2. Důchodové pojištění

2. Invalidní a částečně invalidní důchod

- invalidní důchody v sociálním pojištění, stejně jako ostatní dávky tohoto systému, je nutno považovat za náhradu ztráty pravidelných příjmů nikoliv za kompenzaci všech případů vrozeného nebo získaného zdravotního poškození.
- výše částečného invalidního důchodu se odvozuje z důchodu invalidního a činí 50 % invalidního důchodu

2. Důchodové pojištění

3. Pozůstalostní důchody

■ Vdovský a vdovecký důchod

- vdovský důchod by měl vdově kompenzovat její celkově nižší příjmy v důsledku její nové životní situace
- vdovecký důchod je přiznáván za stejných podmínek a ve stejné výši jako důchod vdovský.

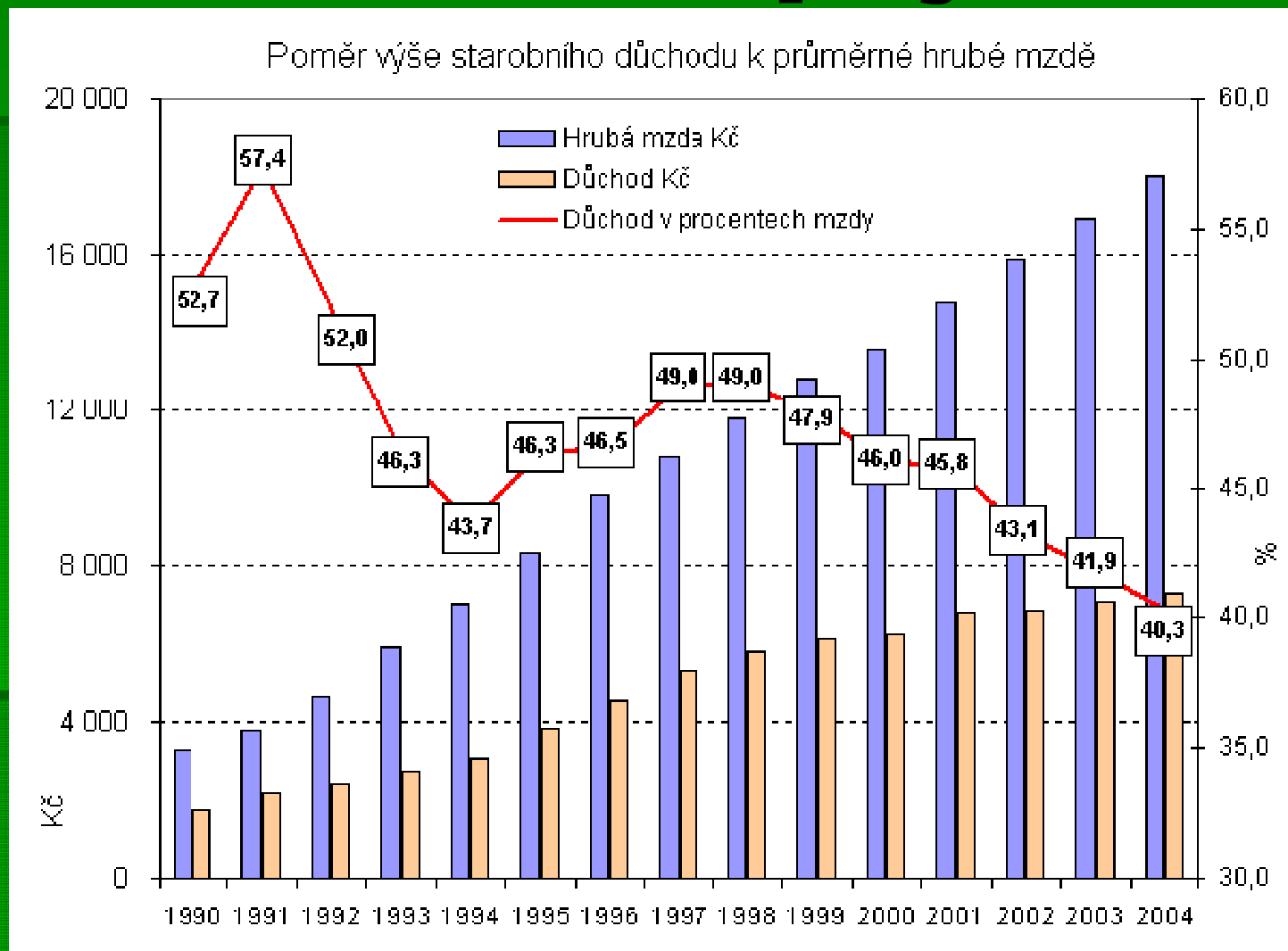
■ Sirotčí důchod

- Na sirotčí důchod má nárok nezaopatřené dítě, zemřel-li
 - rodič (osvojitel dítěte),
 - osoba, která převzala dítě do péče nahrazující péčí rodičů

2. Důchodové pojištění

- a) Úroveň důchodů
- b) Míra solidarity
- c) Předčasné důchody
- d) Financování důchodů
 - Nabízí se dvě varianty:
 - průběžný povinný systém
 - zaměstnanecké penzijní připojištění
 - dobrovolné kapitálové připojištění
 - průběžný povinný systém
 - (důchody z tohoto systému by byly prakticky na úrovni životního minima)
 - povinné kapitálové pojištění
 - dobrovolné kapitálové připojištění.

2. Důchodové pojištění

Zdroj: ČSÚ

3. Nemocenské pojištění

System nemocenského pojištění je určen pro výdělečně činné osoby, které v případech tzv. krátkodobých sociálních událostí zabezpečuje dávkami nemocenského pojištění. Jde o nároková peněžitá plnění.

3. Nemocenské pojištění

Okruh pojištěných osob

Nemocenského pojištění jsou účastni:

- zaměstnanci,
- osoby samostatně výdělečně činné

Nemocenské pojištění řeší tyto sociální události:

- dočasná pracovní neschopnost
- karanténa
- ošetřování nemocného člena rodiny nebo ve vymezených případech péče o zdravé dítě mladší než 10 let
- těhotenství a mateřství

3. Nemocenské pojištění

Okruh pojištěných osob

Z nemocenského pojištění zaměstnanců se poskytují 4 dávky:

- nemocenské
- podpora při ošetřování člena rodiny
- vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství
- peněžitá pomoc v mateřství

Z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných (OSVČ) se poskytují 2 dávky:

- nemocenské
- peněžitá pomoc v mateřství

3. Nemocenské pojištění

Nemocenská

- při dočasná pracovní neschopnosti pro nemoc či úraz
- max. délka 1 rok
- výše: DVZ: hrubá měsíční mzda za rozhodné období (zpravidla 12 kalendářních měsíců) se podělí počtem kalendářních dnů připadajících na rozhodné období
- redukční hranice (od 1. 1. 2007): I. Redukční hranice 550 Kč, II. redukční hranice 790 Kč.
- procento: 25 % za první 3 kalendářní dny, dále 69 %

3. Nemocenské pojištění

Podpora při ošetřování člena rodiny

- při péči o starší lidi, dítě do 10 let z důvodu nemoci nebo jiných zákonem stanovených důvodů → nutná společná domácnost
- maximálně po dobu 9 kalendářních dnů, popř. nejvýše 16 kalendářních dnů
- výše dávky: DVZ
- procento: 69 %

3. Nemocenské pojištění

Vyrovňovací příspěvek v těhotenství a mateřství

- převedení těhotné zaměstnankyně nebo matky do konce 9. měsíce do porodu na jinou práci ze stanovených důvodů
- pokles jejího výdělku z důvodu převedení bez jejího zavinění

Výše dávky: dorovnání do původní výše platu

nejdéle do nástupu ženy na mateřskou dovolenou a
nejdéle do konce devátého měsíce po porodu

3. Nemocenské pojištění

Peněžítá pomoc v mateřství

- účast ženy na nemocenském pojištění, trvání ochranné lhůty, nebo pobírání nemocenského až do začátku šestého týdne před očekávaným dnem porodu
- žena, která byla alespoň 270 kalendářních dnů účastna na nemocenském pojištění v posledních dvou letech před porodem
- maximálně po dobu 28 týdnů, popř. 37 týdnů
- výše dávky: DVZ
- procento: 69 %